

23 ?mossens' entre els segles XV i XVI

Autor: Cesc Garrido i Costa
Data de publicació: 18-04-2018

En Cesc Garrido ha fet un petit recull de personalitats que duïen el títol de "mossèn" i conclou que aquest mot era sobretot usat al Regne d'Aragó i a tota la Nació Catalana amb el significat de "capellà" i de "noble".

Un tant per cent molt elevat dels catalans identifiquem un «mossèn» amb un capellà, però en un altre temps el terme també s'utilitzava per identificar una personalitat important, segons me n'informa l'Albert Fortuny i es desprèn del diccionari de la RAE, que diu:

Mosén (Del cat. Mossén, mi señor).

1.m Título que se da a los clérigos en el antiguo reino de Aragón.

2.m Título que se daba a los nobles de segunda clase en el antiguo reino de Aragón.

Actualment, a la Comunitat autònoma d'Aragó encara s'usa el terme «mossèn». Ho sé perquè hi tinc família i he sentit com les persones de més edat continuen identificant el mossèn, o el mosen (fonèticament amb accent a la o) amb el capellà.

Han deixat algun rastre aquests mossens del segle XV i XVI?

Sí que n'han deixat. Jo he trobat rastres d'aquestes dignitats cercant en un portal britànic especialitzat en història: el British history on line. Si entreu en aquesta pàgina i a la casella de search escriviu la paraula mossen o mosen també els trobareu.

Jo hi he localitzat els següents:

-
- 1- Mossèn Luis Carroz de Vilarragut. Ambaixador d'Espanya a Roma, i a Londres quan Caterina es casa amb Enric VIII. Al llibre: Tratado de la nobleza de la corona de Aragon, apareix vinculat a la vila d'Alzira (1529 aprox.).
 - 2- Mossèn Joan Vich. La seva presència a Roma va ser molt estimada com a conseqüència de la mort del cardenal Sancti Quatuor (1529 aprox.).
 - 3- Mossèn Coloma. Secretari de Ferran II i Isabel. Segons la British, signa a València unes capitulacions que tenen relació amb el primer matrimoni de Caterina d'Aragó (1489).
 - 4- Mossèn Puch. Segurament, Puig o Des Puig. Capità de Galera Imperial (1528 aprox.).
 - 5- Mossèn Serans (o Serrans). Capità de la Galera Imperial "Santa Bárbara". Navega amb En Bernat de Vilamarí. Capità de la galera Imperial "Santo Andrea". Ambdues enfonsades l'any 1528.
 - 6- Mossèn Perpian o Perpiñan (o Perpinyà). Capità de galera Imperial – La perpiana - (1528 aprox.).
 - 7- Mossèn Bastida. Segurament Ça Bastida. Governador de Castellamare, a Nàpols (1528 aprox.).
 - 8- Mossèn Joan Gamarra. Tinent a Logronyo, Calahorra i Alfaro, a Castella (1512 aprox.).
 - 9- Mossèn Marimon de Plegamans. Tinent del Castell de Trani, a Nàpols (1527 aprox.).
 - 10- Mossèn Francisco Carbonel (o Carbonell). Banquer a Nàpols. Cunyat d'En Francesc Moles, capità espanyol (1529 aprox.).
 - 11- Mossèn Pallarès. "Maestrodato della Caua" a Nàpols. Un fill seu va morir d'un tret de canó (1527 aprox.).
 - 12- Mossèn Anton Ferriol. Cavaller de cambra del Rei Ferran, segons la British (1512 aprox.).
 - 13- Mossèn Joan Vinyol. Ciutadà de Saragossa. Va visitar França i Anglaterra (1512 aprox.).
 - 14- Mossèn Coll. Un fill seu va ser enviat a Espanya amb cartes.
 - 15- Mossèn Francisco de Alfaro. Saragossà. Cavaller de cambra del Rei Ferran (1512 aprox.).
 - 16- Mossèn Pero de Ariola. Cavaller de Saragossa, que va estar anys a Anglaterra i Gal·les (1512 aprox.).
 - 17- Mossèn Jayme d'Albion. Va ser ambaixador del rei d'Aragó a França (1507 aprox.).
 - 18- Mossèn Juan Cabrero. Doctor, conseller, camarlenc de Ferran II (1506 aprox.).
 - 19- Mossèn Alonso Sánchez. Ambaixador imperial a Venècia. Probablement nebot o connectat familiarment amb En Lluís Sánchez o Sanxis, vinculat a València segons la British (1525 aprox.).
 - 20- Mossèn Juan de Lanuza. Cavaller comandant i ambaixador de Ferran II a Flandes (1514 aprox.).
 - 21- Mossèn Ferrer. És a la seva oficina de "Tordesillas" amb la reina Joana. Escriu al Cardenal Cisneros. Mossèn Ferrer es sospita d'atemptar contra la salut i la vida de la Reina Joana (1516 aprox.), segons la història oficial.
 - 22- Mossèn Hyeronimo de Cabanillas. Mestre de Sala de Ferran II i capità de Carles V, segons el llibre Guerra y sociedad en la monarquía hispánica, vol. 1 (1510 aprox.).
 - 23- Mossèn Luis Sanchez. Probable oncle de Mossèn Alonso Sánchez.

Conclusió:

Entenc que aquests 22 mossens són una mostra reduïda del protagonisme català a les tasques d'expansió de la Corona.

Vaig llegir fa poc temps un article de premsa que deia que a Catalunya es va donar la Revolució Industrial perquè era l'àrea més ben preparada de la península perquè s'hi produís.

Té la seva lògica. Després de l'Edat Mitjana, va aparèixer l'Imperialisme, que no deixava de ser un *modus vivendi*, i els catalans érem imperialistes. De què vivien els catalans d'aquell temps? Eren capitans de vaixells, governadors, banquers, tinentes, ambaixadors, cavallers, secretaris, etc., etc., etc., i el que penja d'aquests oficis.

Quan s'enfonsen els imperis apareix la revolució industrial. Si l'Imperi va ser castellà, per què no es va donar la Revolució Industrial a Castella?

D'altra banda, sorprèn gratament veure tant de cognom clarament català vinculat a la història d'aquests segles. No és habitual.

Francesc Garrido i Costa

Referències:

1 - <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no2/pp1021-1036#highlight-first>

Carroz, Mossen Luis

2 – <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol4/no1/pp363-374#highlight-first>

Vich, Mossen Joan

3- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol4/no1/pp734-753#highlight-first>

10 Oct 2nd. A treaty

4- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no2/pp1081-1088#highlight-first>

Puch, Mossen

5- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no2/pp1093-1104#highlight-first>

Serans, Mossen

<http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no2/pp741-758#highlight-first>

22 July.... meanwhile Don Ugo

6- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no2/pp1081-1088#highlight-first>

Perpian, Mosén

7 - <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no2/pp697-712>

2 June Commends the services of Hernando Gonzaga

8- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol4/no2/pp1057-1067#highlight-first>

Gamarra, Mossen

9 - <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no2/pp396-412#highlight-first>

30 sept . In consequence

10 - <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol4/no2/pp1024-1043#highlight-first>

<http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol4/no1/pp363-374#highlight-first>

11 Dec. One tax collector

11- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no2/pp1081-1088#highlight-first>

Pallares, Mossen

14 - <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no2/pp1021-1036#highlight-first>

Coll, Mossen

8 - 12 – 13- 15- 16- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol4/no1/i-xxviii#highlight-first>

Footnotes n36

17- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol1/p403>

Footnotes “ Jayme “ means “james “ in the Catalan language

<http://www.british-history.ac.uk/letters-papers-hen8/vol1/pp1-22#highlight-first>

Albion, Mosen

18- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/supp/vols1-2/pp73-85#highlight-first>

27th June

19- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no1/pp291-309#highlight-first>

21 Aug Indorsed

20- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol2/pp185-192>

20 dec. Indorsed “ Letters to Mosen Juan de la Nuza”

21- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/supp/vols1-2/pp141-153>

1516; 6 th. 25 Mosen Ferrer

22- <http://www.british-history.ac.uk/letters-papers-hen8/vol1/pp330-338#highlight-first>

14 sept. 572

23- <http://www.british-history.ac.uk/cal-state-papers/spain/vol3/no1/i-xxxv#highlight-first>

33 paràgraf

Imatge de portada: Detall de l'ossari de mossèn Borra, i el de la seva muller Agnès de Collell. Claustre de la catedral de Barcelona, segle XV, lateral esquerra, entrada dreta de la capella de Santa Llúcia.